

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਖੇਸਲਾ, ਜੇ.ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਪੰਡਿਤ ਰਾਜਾ ਰਾਮ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਬਨਾਮ

ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ

1952 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 388

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ (1949 ਦਾ II) ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ- ਕੋਈ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ- ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ- ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਸਮਝਾਇਆ-ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਭਾਵੇਂ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ।

ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ 27 ਮਈ, 1947 ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਕਿਰਾਇਆ 17 ਅਗਸਤ, 1948 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ 5 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, 14 ਮਈ 1949 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ 25 ਰੁਪਏ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੁਪਏ 25 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ 27 ਮਾਰਚ 1950 ਨੂੰ 27 ਮਈ 1947 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 14 ਮਈ 1949 ਤੋਂ 25 ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਸੀ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 25 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਮਿਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਵਾਧੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬਕਾਇਆ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4 ਜੂਨ 1953 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਖੇਸਲਾ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਕਰਨਾਲ, ਮਿਤੀ 8 ਮਾਰਚ 1952, ਸ਼੍ਰੀ ਤੀਰਥ ਦਾਸ ਸਹਿਗਲ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ। ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਕਰਨਾਲ, ਨੇ 20 ਮਾਰਚ 1951 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 24/6/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

ਐਚ ਐਲ ਸਰੀਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੀ ਐਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਰਾਇਆ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ? ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਰਾਜਮਾਲ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ (1), ਡਾ. ਜੀ.ਵੀ. ਸੁਬਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਦੇਵੀਜੀ ਗੋਵਿੰਦੀ (2) ਮੇਸਰਸ ਜਾਰਜ ਓਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਚੀਫ਼ ਜੱਜ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇਖੋ। (3), ਹਰੀ ਰੋਜੀ ਗੋਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਬਨਾਮ ਮਾਲਾਬਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ (4)।

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1950 ਮੈਡ. 185 (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਮੈਡ. 555

(3) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1951 ਪਾਗਲ. 222

(4) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1951 ਮੈਡ 493

ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-

ਮੈਂ ਕਪੂਰ ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਓ ਸ਼ੰਕਰ ਵੀ.ਜੀ.ਡੀ. ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।, ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ-ਝਿਜਕਦੇ ਹੋਏ, ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਨਿਰਣਾ

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਰੁਪਏ 725 ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਹਾਤੇ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ, ਨੇ 27 ਮਈ 1947 ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ 17 ਅਗਸਤ 1948 ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ 5 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਰਾਇਆ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹੁਕਮ 14 ਮਈ 1949 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 27 ਮਾਰਚ 1950 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ 27 ਮਈ 1947। ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦਰ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਲੀਜ਼ 19 ਮਾਰਚ 1944 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਏ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਰੁਪਏ 25 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਦੇਸ਼ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਘੱਟ ਦਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਤਾਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ 19 ਜੂਨ 1950 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਇਆ ਰੋਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਹੀ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਿਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, 20 ਮਾਰਚ 1951 ਨੂੰ

ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ 8 ਮਾਰਚ 1952 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 20 ਮਾਰਚ 1951 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉਹ ਮਿਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਿਓ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਡੀ. ਖੰਨਾ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵੀ ਕਿਰਾਇਆ ਰੋਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 8 ਮਾਰਚ 1952 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ, ਕਪੂਰ ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਆਈ ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਨਬੁਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹੁਣ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਰੀਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚਾਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੁਝ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਤਾਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕਿਸੇ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦਾ ਆਰਡਰ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਲ ਨੇ ਦੋ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਰਾਇਆ ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੈ

ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕੋਈ ਬਕਾਏ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਲ ਨੇ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਅ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ

ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਦਿੱਲੀ ਅਜਮੇਰ-ਮੇਰਵਾੜਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਧਾਰਾ 7 (5) ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ:

"ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹਾਤੇ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਮਿਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫਿਕਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਵਾਧੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕਿਰਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬਕਾਇਆ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਲ ਨੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਆਰਡਰ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਜਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀ se ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹਨ। ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਡਿਕਰੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਮਾਮਲਾ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਮਿਆਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਜਮਾਲ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਜੱਜ, ਛੋਟੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਇੱਕ ਅੰਕੜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਜੀ.ਵੀ. ਸੁੱਬਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਦੇਵੀਜੀ ਗੋਵਿੰਦਜੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜਮੰਨਰ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਦੱਖਿਆ:-

"ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਿਰਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ। ਮੈਸਰਜ਼ ਜਾਰਜ ਓਕਸ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਦਿ ਚੀਫ਼ ਜੱਜ ਸਮਾਲ ਕਾਜ਼ ਅਤੇ ਹਰੀ ਰੇਜੀ ਗੋਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਬਨਾਮ ਮਾਲਾਬਾਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ, ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇਜੇ ਦੁਆਰਾ

ਦਿੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਨੇਸਵਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਨਾਥ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਨੇ ਦੱਖਿਆ:-

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ 1949 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਜਦੋਂ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਸਥਿਰ ਹੈ।"

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉਹ ਮਿਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਖਾਰਜ ਹੋਣਾ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। 27 ਮਾਰਚ 1950 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਸੰਕਰ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਡੀ. ਖੰਨਾ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਚਿਰੰਜੀਵ ਲਾਲ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਰੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਗਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ 1 ਫਰਵਰੀ 1947 ਤੋਂ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਫਰਵਰੀ 1947 ਤੋਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਇਸ ਲਈ, 725 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 725 ਰੁਪਏ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਖਰਚੇ.

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Authenticated/vetted by: Ritu Translator